

Birch: Siden jeg bad om Ordet, er der faldet mange Udtalelser, som jeg ogsaa havde tænkt mig at fremføre. Jeg skal derfor ikke komme dybt ind paa det foreliggende Lovforslag, men ønsker dog alligevel som mangeaarig Kommunalmand at fremsætte min Mening i nogle ganske faa Bemærkninger. Jeg vil da først overfor den megen Tale, der i en Række Aar fra forskellige Sider er ført om, at det en Gang maatte komme dertil, at vi fik fuldt Selvstyre i Købstæderne og bleve fri for den kongevalgte Borgmesters Formynderskab, som det kaldes, sige, at dette efter min Opfattelse nærmest er en Misforstaaelse. Grundlovens § 91 siger jo, at Kommunernes Ret til under Statens Tilsyn selvstændigt at styre deres Anliggender vil blive ordnet ved Lov, og dette Grundlovsbud er efter min Mening fuldkomment opfyldt ved Loven af 26. Maj 1868 om Købstadkommunernes Styrelse. Ved denne Lov have Købstæderne og Byraadene i fuldt Maal faaet Ret, Pligt og Myndighed til at styre deres Anliggender under Statens Tilsyn. Og dette Tilsyn maatte i alt Fald paa dette Tidspunkt ganske naturligt udøves gennem de kongevalgte Borgmestre, fordi det under dem vilde og maatte blive mest effektivt. Det er min Overbevisning, og jeg tror, jeg kan sige, den er bleven bekræftet gennem de forløbne 40 Aars Erfaringer, at denne kommunale Styrelsesform har været til Held og Gavn for vore Købstæder. Disse have jo i den Periode gennemgaaende udviklet sig udmærket, og Borgmesterens Virksomhed i saa Henseende har, maaske paa ganske faa Undtagelser nær, været fuldt ud tilfredsstillende. Der har maaske været en enkelt By, som det ogsaa er nævnt, hvor der har været en kommunalt mindre interesseret Borgmester, men jeg tror, at man kan sige alligevel, at det ikke har været til nogen egentlig Skade for Byen, thi i saa Fald vilde det nærmest have været Byraadets egen Skyld. Forholdet er jo dog efter den bestaaende Lovgivning det, at en Borgmester ikke kan hindre et Byraad i at tage gode og fornuftige Beslutninger. Det er en Kendsgerning, som ikke kan bestrides, at den af Partierne i Byraadet uafhængige Borgmesters juridiske Uddannelse og øvrige Kundskaber have været en overordentlig stor Betyggelse for, at den kommunale Styrelse og Administration blev samvittighedsfuld, korrekt, god og dygtig, og jeg har den samme Opfattelse som min ærede Sidemand (Oluf Jensen), at det for en Række Købstæder vil blive et betydeligt

Tilbageskridt, naar den kongevalgte Borgmester fratræder. En Byraadsformands Arbejde i en endog kun mellemstor Købstad er saa mangeartet og saa omfattende, at det meget let vil komme til at tage den dobbelte Tid for den, der mangler den juridiske Uddannelse og i det hele taget Kontoruddannelse, og det vil jo neppe blive Folk med den Slags Kvalifikationer, der blive valgte til Byraadsformænd. Jeg har ogsaa den Mistanke, kan jeg gerne sige, til mange af den Slags Mænd, at de ville se at slippe for det Hverv, fordi det i høj Grad vil lægge Beslag paa deres Tid og skade deres eget private Erhverv. Jeg er ganske paa det rene med, at den gode og dertil meget billige Ordning, Købstæderne have haft med de kongevalgte Borgmestre, helst maatte vedblive, og jeg tror at turde sige, at der ganske sikkert ogsaa i den overvejende Del af den egentlige Bybefolkning er en Opfattelse, der gaar i samme Retning.

Jeg tror heller ikke, at der blandt den egentlige Bybefolkning er noget Ønske, som svarer til det, der er kommet frem gennem forskellige Korporationer, specielt Købstadforeningen, om, at man netop skulde gaa til den nye Ordning og komme af med den kongevalgte Borgmester. Den kongevalgte Borgmester i Spidsen for Købstædernes Byraad har hidtil forlenet Styrelsen med en vis Tillid og Autoritet, som jeg tror, at Borgerne meget godt forstaa at vurdere. Saa længe Rets- og Administrationsforholdene endnu ikke ere omordnede, kan der ikke med Rette kræves en ny Ordning, thi det er jo bestemt i Købstadkommunalloven, at indtil en Omordning af Rets- og Administrationsforholdene finder Sted, sættes den kongevalgte Borgmester i Spidsen for Ledelsen. Skønt dette Tidspunkt altsaa endnu ikke er indtruffet, og det vil maaske vare noget, inden man kommer dertil, er det alligevel nu kommet dertil, at vi skulle have en ny Ordning. Thi det er jo nu blevet ligesom et Stikord, at Byraadene selv skulle vælge deres Formand. Men saa gælder det om, at der tilvejebringes nogen Garanti for, at Styrelsen kan gaa nogenlunde godt og solidt og forsvarligt. Dyrere skal det i alt Fald nok blive. Jeg mener, at Formen for Tilsynet burde være den, at den lokale Øvrighedsperson, som dog vedblivende skal have Magistratsforretningerne, ogsaa fremtidig fik Sæde og Stemme i Byraadet. Derved opnaaedes der et Tilsyn, der virkelig fik noget at betyde.

Naar det er blevet sagt, at hidtil har man ikke mærket noget til Statens Tilsyn,